

Мич влезе за пръв път в натруфеното фоайе на хотел „Пийбоди“ в центъра на Мемфис два месеца преди двайсет и петия си рожден ден. Беше третокурсник по право в Харвард и щеше да се дипломира следващата пролет четвърти по успех във випуска си. Вече имаше три хубави предложения за работа от големи фирми: две в Ню Йорк и една в Чикаго. Никой от приятелите му не разбираше защо му е да посещава някаква кантора в Мемфис, която не е от известните в бранша. Аби също се отнесе скептично.

Всъщност го тласкаше алчността. Фирма „Бендини“ беше сравнително малка, имаше само четиресет адвокати, но предлагаше повече пари и облаги, както и възможността по-бързо да стане съдружник. Мич все пак подложи алчността на логичен анализ, дори я отрече и успя да се убеди, че като млад мъж от провинциално градче ще се чувства по-добре в по-малък град. Във фирмата имаше семейна атмосфера, никой не я беше напуснал. Поне не жив. Той трябваше да се досети, че предложението е твърде хубаво, за да бъде истина, и че е съпроводено със сериозни негативни последици и усложнения. Двамата с Аби издържаха само седем месеца и имаха късмет, че успяха да избягат.

Само че тогава влязоха във фоайето на хотела, хванати за ръце, и се смаяха от пищната мебелировка, ориенталските килими и невероятния фонтан по средата, в който плуваха патици.

И сега плуваха и Мич се зачуди дали не са същите. Поръча си диетична газирана напитка на бара и потъна в едно от меките кресла до фонтана. Спомените нахлуха: опияняващата радост, че са го избрали; облекчението, че следването му е към края си; безграничната вяра в светлото бъдеще; нова кариера, нов дом, модерна кола, висока заплата. Двамата с Аби дори заговориха за деца. Да, Мич имаше колебания, но те започнаха да се разсейват, щом прекрачи прага на „Пийбоди“.

Какъв глупак бе излязъл! Наистина ли минаха петнайсет години? Тогава бяха още наивни хлапета.

Той допи питието си, отиде на рецепцията и се регистрира. Беше си резервирал стая за тази нощ под името Мичъл И. Макдиър и докато чакаше рецепционистката да я намери, в съзнанието му пробяга мисълта, че някой може би го помни. Жената не го помнеше, едва ли и някой друг щеше да го познае. Беше минало твърде много време и участниците в престъпната схема, които го преследваха, отдавна ги нямаше. Качи се в стаята си, obu си джинси и излезе да се поразходи.

През три преки, на Фронт Стрийт той застана пред пететажната сграда, която навремето наричаха Бендини Билдинг. Едва не го побиха тръпки, когато си спомни своя кратък, но сложен престой там. В съзнанието му изникнаха имена и стари лица, които вече ги нямаше – или бяха мъртви, или живеяха скромно

някъде другаде. Сградата беше реновирана, преименувана и пълна с апартаменти, чието голямо предимство беше гледката към реката. Мич я подмина и намери закусвалнята на Лански – старо мемфиско заведение, което не се беше променило. Влезе, седна на бара и си поръча кафе. От дясната му страна имаше редица сепарета – всичките празни в късния следобед. Третото сепаре беше онова, където седеше, когато един агент на ФБР се появи изневиделица и започна да го разпитва за фирмата му. Това беше началото на края, първият ясен сигнал, че нещата не са такива, каквито изглеждат. Той затвори очи и си припомни целия разговор, дума по дума. Уейн Тарънс, така се казваше агентът и Мич никога нямаше да го забрави, колкото и да се старееше.

Когато изпи кафето си, плати, тръгна си и закрачи по главната улица, където за кратко се качи на тролей. Някои от сградите бяха променени, някои изглеждаха същите. Много от тях му напомняха за събития, които се опитваше да заличи от паметта си. Слезе при парка, намери си пейка под едно дърво и се обади в кантората, за да се осведоми какво става. Звънна и на Аби да провери как са момчетата. У дома всичко беше наред. Не, никой не го следеше. Никой не го помнеше.

По здрач се запъти обратно към хотел „Пийбоди“ и се качи с асансьора на последния етаж. Барът на покрива беше популярно място, откъдето хората гледаха залеза над реката и пиеха с приятели, обикновено в петък следобед след тежка седмица. Когато получи предложението за работа, двамата с Аби дойдоха в Мемфис и по-младите служители на фирмата заедно със своите съпруги ги доведоха тук. Всички бяха семейни. Всички адвокати бяха мъже. Такива бяха неписаните правила в „Бендини“. По-късно, когато с Аби останаха насаме, спокойно изпиха по едно питие и взеха пагубното решение той да приеме работата.

Мич си поръча бира, облегна се на перилата и зарея поглед към река Мисисипи, която се виеше покрай Мемфис в своето вечно пътуване към Ню Орлиънс. Големи шлепове, натоварени със соя, бавно минаваха под моста към Арканзас, докато слънцето залязваше зад безкрайните равни поля. Не го обзе носталгия. Дните, които биха могли да породят това чувство, изчезнаха за броени седмици и животът им се превърна в невероятен кошмар.

Имаше един-единствен избор за вечеря. Той пресече Юниън Авеню, влезе в тясна уличка и веднага надуши уханието на ребърцата. „Рандеву“ беше най-известният ресторант в града и Мич се беше отбивал в него много пъти, при всяка възможност. Понякога с Аби се срещаха тук след работа за прочутите пушени ребра и чаша ледена бира. Беше вторник и макар да бе оживено, не можеше да се сравнява с уикендите, когато се случваше да чакаш цял час за маса. За резервации и дума не можеше да става. Млад сервитьор го насочи към

маса в една от многото претъпкани зали. От мястото си Мич виждаше бара. Менюта не трябваша. Друг сервитьор се приближи и попита:

– Решихте ли какво да бъде?

– Порция с гарнитура, сирене и кана бира.

Сервитьорът дори не спря.

Мич забеляза много промени в града, но едно нещо беше останало неизменно: „Рандеву“. Стените бяха покрити със снимки на знаменитости, посещаваха ресторанта, програми на „Малката купа“, неоновы реклами на бира и безалкохолни напитки, рисунки на Стария Мемфис и още снимки, някои отпреди десетилетия. Една от традициите повеляваше да забодеш визитката си на стената, преди да си тръгнеш. Сигурно имаше милиони визитки. И Мич беше оставил своята и сега се запита дали още държат визитки от „Бендини, Ламбърт и Лок“. Сигурно, защото никой нямаше да си направи труда да ги махне.

След десет минути му поднесоха плато ребра, сирене чедър и зелена салата. Бирата беше ледена, каквато я помнеше. Той откъсна едно ребро, отхапа и се наслади на вкуса – първият му приятен спомен от Мемфис.

Инициативата за защита на осъдените на смърт беше основана от Еймъс Патрик през 1976 г., скоро след като Върховният съд отмени забраната на смъртното наказание. Когато това се случи, щатите със смъртно наказание запретнаха ръкави да постегнат електрическите си столове и газовите камери и надпреварата започна. Състезаваха се кой ще убие повече хора. Тексас беше безспорен лидер, а няколко щата се бореха за второто място.

Еймъс беше отраснал в крайна нищета в провинциална Джорджия и от дете познаваше глада. Най-близките му приятели бяха чернокожи и като малък той се възмущаваше от несправедливото отношение към тях. Като тийнейджър започна да проумява расизма и неговото коварно въздействие върху чернокожите. Не разбираше какво означава думата „либерал“, но когато порасна, стана доста радикален. Учителят по биология в гимназията забеляза способностите му и го насочи към колеж. В противен случай Еймъс щеше цял живот да работи на фъстъчените ниви заедно с приятелите си.

Сега той беше легенда в неголемия свят на защитниците на осъдените на смърт. Вече трийсет години водеше война от името на хладнокръвни убийци, извършили престъпления, които нерядко дори не се поддаваха на описание. За да оцелее, Еймъс се беше научил да затваря престъпленията във въображаема кутия и просто да забравя за тях. Проблемът не беше вината. Проблемът беше, че щатът – с всичките му недостатъци, предразсъдъци и възможности да оплесква нещата – имаше правото да убива.

Освен това Еймъс беше изморен. Работата най-сетне беше успяла да го изтощи. Той беше спасил много животи, беше изгубил дела си в голяма фирма, но беше изградил солидна неправителствена организация, която привличаше достатъчно капитали, за да се издържа, и достатъчно умове, за да продължава борбата. Само че собствената му борбеност гаснеше бързо, затова съпругата му и лекарят им непрекъснато го тормозеха да забави темпото.

Кантората му също беше легендарна. Представляваше лоша имитация на ар деко от 30-те години на ХХ в. и през десетилетията се беше разширявала и свивала. Сградата беше построена от търговец на автомобили, който навремето продавал понтиаци – нови и втора ръка, – на „Автомобилната отсечка“ от Съмър Авеню, на десетина километра от реката. Постепенно автокъщите се преместили, избягали на изток като по-голямата част от Мемфис и след тях останали офиси със заковани витрини, много от които били съборени. Еймъс спасил бившия шоурум на понтиак на един търг, на който бил единственият участник. Гаранцията за ипотеката му подсигурили негови симпатизанти, адвокати от Вашингтон. Той не давал пет пари за стил, външен вид и обществено мнение – нямал много средства за ремонти. Трябвало му голямо пространство с вода, ток и сервизни помещения, нищо повече. Не се опитвал да привлича клиенти, защото имал повече от необходимото. Прокурорите се били развихрили и смъртните наказания валели едно след друго.

Еймъс похарчил малко пари за боя, преградни стени и водопроводни тръби и преместил своите умножаващи се служители в някогашната автокъща за понтиаци. Почти незабавно адвокатите и правните асистенти на Инициативата заели отбранителна позиция относно своето тясно и еkleктично работно пространство. Кой друг практикувал право в префасонирана автокъща, където навремето са сменяли масло и са поставяли ауспуси?

Нямало рецепция, защото клиентите не ги посещавали. Те лежали в смъртните отделения на затворите от Вирджиния до Аризона. Нямали нужда и от рецепционистка, защото не очаквали гости.

Мич натисна звънеца на входната врата, влезе в откритото пространство, което навремето било шоурум, и изчака да се появи някой. Обстановката го развесели: предимно рекламни плакати на лъскави нови понтиаци отпреди десетилетия, календари от петдесетте години и няколко поставени в рамки вестникарски материали за случаи, когато Инициативата беше успяла да спаси човешки живот. Нямаше мокет, нямаше килими. Подовете бяха много оригинални – бетонна замазка с незаличими петна от боя и масло.

– Добро утро – поздрави млада жена, която прелетя покрай него, понесла купчина документи.

– Добро утро – отговори Мич. – Имам среща с Еймъс Патрик в девет часа.

Жената го удостои с напрегната усмивка, сякаш да му покаже, че си има и друга работа, и каза:

– Добре, ще му предам, но сигурно ще трябва да почакате. Имаме тежка сутрин.

И изчезна. Нито го покани да седне, нито му предложи кафе.

Какво точно означаваше тежка сутрин в адвокатска кантора, чиито случаи бяха свързани само със смърт? Въпреки високите предни прозорци и многото светлина атмосферата беше мрачна, дори потискаща, като че ли през повечето дни адвокатите ставаха много рано, за да гонят крайни срокове из цялата страна. В един ъгъл имаше три пластмасови стола и ниска масичка, отрупана със списания. Нещо като чакалня. Мич седна, извади телефона си и се зае да си проверява пощата. В девет и половина стана да се разтъпче, погледа уличното движение по Съмър Авеню, звънна в офиса си, защото трябваше, и се помъчи да потисне раздразнението си. В неговия свят, където всичко ставаше по часовник, беше рядкост някой да закъснее за среща с половин час и се очакваше, когато се появи, да даде приемливо обяснение. Но си напомни, че този случай е про боно и че той работи безвъзмездно.

В десет без десет някакъв младеж по джинси се подаде и каза:

– Господин Макдиър, заповядайте.

– Благодаря.

Мич го последва, излезе от шоурума и мина покрай дълъг тезгях, където според избелялата табела продаваха само авточасти. Продължиха по някакъв коридор, младежът спря пред една затворена врата и каза:

– Еймъс ви очаква.

– Благодаря.

Влезе вътре и се озова в мечешката прегръдка на Еймъс Патрик – грубоват мъж с рошава прошарена коса и неподдържана брада. След прегръдката двамата се ръкуваха и си поприказваха: за Уили Бакстром, за други общи познати, за времето.

– Искаш ли едно еспресо? – попита Еймъс.

– С удоволствие.

– Единично или двойно?

– Ти какво ще пиеш?

– Тройно.

– Нека са две.

Еймъс се усмихна и се приближи до плот, върху който имаше сложна италианска машина за еспресо с най-различни кафета и чаши. Човекът явно имаше много сериозно отношение към кафето. Взе две големи чаши – истински, не картонени, – натисна някакви копчета и изчака да започне меленето на зърната.

Двамата се настаниха в ъгъла на разхвърляния му кабинет под гаражна врата, плъзгаща се по релса на тавана, която не бяха спускали от години. Мич забеляза, че очите на Еймъс са подути и зачервени.

– Виж, Мич – мрачно поде той, – опасявам се, че напразно си пътувал. Наистина съжалявам, но нищо не мога да направя.

– Добре. Уили ме предупреди.

– О, не, не е това. Много по-лошо е. Рано тази сутрин са намерили Тад Киърни обесен на електрически кабел в банята. Изпреварил ги е. – Гласът му се задави и секна.

Мич не намери подходящ отговор.

Еймъс се прокашля и успя да каже почти шепнешком:

– Определят случилото се като самоубийство.

– Съжалявам.

Двамата дълго седяха смълчани, чуваше се само как капе кафето. Еймъс избърса очите си с хартиена кърпичка, изправи се тромаво, донесе чашите и ги постави върху ниската масичка. После отиде до невероятно разхвърляното си бюро, взе някакъв лист и го подаде на Мич.

– Ето какво пристигна преди около час.

Беше шокираща снимка на гол и изпосталял бял мъж, който висеше нелепо на електрически кабел, врязал се в шията му и преметнат през минаваща под тавана тръба. Мич погледна снимката и побърза да му я върне.

– Извинявай – каза Еймъс.

– Ужасно!

– В затворите постоянно стават такива неща, но не сред смъртниците.

Помълчаха още малко, докато отпиваха от еспресото си. На Мич не му хрумваше какво да каже, но посланието беше ясно – тезата за самоубийството изглежда съмнителна.

Еймъс впери поглед в стената и каза тихо:

– Обичах го това момче. Беше луд особняк и непрекъснато се карахме, но дълбоко му съчувствах. Отдавна се научих да не се обвързвам емоционално с клиентите си, обаче с Тад не успях. Никога не беше имал шанс за нормален живот, бил е обречен още от раждането си и това не е рядкост.

– Той защо те уволни?

– О, няколко пъти ме е уволнявал. Превърна се в шега помежду ни. Тад беше умен и си беше направил труда да изучи законите. Въобразяваше си, че знае повече от адвокатите си. Аз обаче не го изоставих. Сигурно ти е познато. Трудно е да не ти влязат под кожата тези отчаяни хора.

– Изгубих двама.

– Аз дваисет, вече дваисет и един, но Тад ще си остане специален. Представявах го осем години и през това време не е имал нито един посетител.

Нито един приятел, нито един роднина, само аз и свещеникът. Ето на това му се вика самотник. Живееше като в клетка сам в килията си, без да има никого навън освен един адвокат. През годините психическото му състояние се влошаваше и последните няколко пъти, когато го посещавах, не обелваше нито дума. След това ми пишеше писмо от пет страници, пълно с толкова несвързани мисли, че би трябвало да послужи като недвусмислено доказателство за шизофрения.

– Но ти си се опитал да пледираш невменяемост.

– Опитвах се, но доникъде не стигнах. Щатът ни спъваше на всяка крачка, а съдилищата не показваха никакво състрадание. Опитавме всичко и преди няколко месеца имахме шанс да успеем, но той реши да уволни адвокатите си. Не беше умен ход.

– А вината му?

Еймъс отново отпи от кафето си и поклати глава.

– Да кажем, че фактите не са в негова полза. Наркопласьор, попаднал в операция на наркоченгета, трима от които били простреляни в главата и загинали на място. Нищо, което да предизвика милостта на съдебните заседатели. Заседаваха около час.

– Значи той наистина ги е убил?

– О, да, застрелял е двама в челото от около дванайсет метра. Третия улучил в брадичката. Тад беше опитен стрелец. Отраснал беше сред оръжия – във всяка кола и пикап, във всеки килер, във всяко чекмедже. Като дете улучвал мишени със затворени очи. Наркоченгетата не са уцелили на кого да поставят клопка.

Мич остави думите да отекнат в стаята и попита:

– Клопка, казваш.

– Дълга история, затова ще ти разкажа кратката версия. През деветдесетте години имаше банда своеволни ченгета в Агенцията за борба с наркотиците, които бяха решили, че най-добрият начин да водят война с дрогата е да избиват пласьорите. Работеха с информатори, доносници и други боклуци от бранша и устройваха клопки. Когато се появяваше доставчикът със стоката, те просто го убиваха. Защо да се главоболят с арести, съдебни процеси и други подобни, след като могат да постигнат справедливост чрез саморазправа, а на властите и пресата това им дай. Много ефикасен начин да извадиш пласьорите от играта.

Мич изгуби ума и дума, затова реши да си пие кафето и да слуша.

– И до ден днешен не са разобличени, затова никой не знае на колко трафиканти са устроили засади. И, честно казано, на никого не му пука. Като обърна поглед назад, те май бяха изгубили ентузиазма си, след като Тад застрелял трима от колегите им. Случило се на трийсет и пет километра северно от Мемфис, на един пункт за доставка в провинцията. Имало известни

подозрения, няколко адвокати събрали две и две, но никой не си направил труда да се задълбочи. Замесени били жестоки и зли служители на закона, които действали по свои правила. А хората, които знаели за това, с радост им помагали да си прикрият следите.

– И ти си знаел?

– Да кажем, че подозирах, но ние нямаме достатъчно служители, за да разследваме нещо толкова невероятно. Гоня крайни срокове за обжалване на присъди къде ли не. Тад обаче от самото начало знаеше, че това е клопка, и когато ни уволни, отправи доста налудничави обвинения. Мисля, че беше напипал нещо. Но бедното момче беше толкова неуравновесено, че човек трудно можеше да го приеме на сериозно.

– Каква е вероятността това да не е самоубийство?

Еймъс изсумтя и избърса носа си с ръкав.

– Бих заложил доста пари, а нямам в излишък, че Тад не е сложил край на живота си. Допускам, че властите са искали да му затворят устата веднага, вместо да изчакат да го убият по надлежния ред през юли. Само че никога няма да разберем, защото разследването, ако изобщо може да се нарече така, просто ще замаже следите. Няма начин да научим истината. Още един човек си е отишъл и на никого не му пука.

– Съжалявам.

Мич малко се изненада, че адвокат, който не е успял да спаси двама клиента от екзекуция, се държи толкова емоционално. Нима с времето не ставаш по-коравосърдечен, по-безчувствен? Той не възнамеряваше да узнае. Неговото време в това малко кътче от света на работата пробо токущо беше изтекло.

– И аз съжалявам, че си пътувал чак до тук, Мич.

– Няма проблем. Струваше си да се запознаем и да видя фирмата ти.

Еймъс махна към гаражната врата, закрепена за тавана.

– Какво ще кажеш? Кой друг практикува право в стара автокъща за понтиаци? Обзалагам се, че в Ню Йорк нямате такива.

– Сигурно нямаме.

– Пробвай. Имаме свободно място, един служител ни напусна миналата седмица.

Мич се усмихна и овладя смеха си. Не искаше да го засегне, но сигурно заплатата на Еймъс беше по-ниска от неговите данъци за апартамента му в Манхатън.

– Благодаря, вече съм опитвал в Мемфис.

– Помня. Навремето се вдигна доста шум около онази история с „Бендини“. Цяла фирма изгърмя и всички отидоха в затвора. Как се забравя такова нещо? Твоето име обаче почти не се споменава.

- Имах късмет да се измъкна.
- И няма да се върнеш?
- Няма да се върна.